

NARODNOSNO OTPADNUĆE.

»I ne primiše ga« (Lk 9, 53).

U XVII. pjevanju Pakla opisuje Dante strašnu neman:

A ta gadna prispodoba hine
 Uz brijeg tijelo prisloni i glavu;
 Al ne pruži do na rub repine.

Naliči joj lice mužu pravu;
 Tako s van je milokrvne puti,
 A trup kaže svu zmijsku opravu.

Do pazuha runjave kreljuti:
 Hrbat, grudi, obe pobočine
 Sve se uzlim i zvrčim oputi.

Po praznini repom je žmigala
 Uskovrčav šilj mu otroviti,
 Gdje su kliješta, ka u špurka. zjala. (7 d.).

Kako se pjesnik preplašio, kad je letio zrakom na krilima te neman! I o tome kaže:

Višeg straha, mislim, bilo nije
 Kada Fajton ispusti dizgine,
 S čeg se nebom još lazina zrije,

Nit kad bijedni Ikar perušine
 S vrelog voska vidje perušane,
 Uz krik očev: Srćeš stranput, sine!
 (ib. 106—111).

Ovakova je neman nacionalistička zasljepljenost. Ova nosi čovjeka u vis kao ono sunčani konji jadnog Fajetona, koji je ispočetka vladao uzdama, ali mu ove kasnije ispadoše i sunce — sažge zemlju. Strastveni nacionalizam nosi na svojim krilima svoje miljenike i pristaše. No ta su krila slabo pričvršćena, pa svi se ti miljenici i pristaše doskora obore poput Icara i duboko padnu u more, more — apostazije.

Egoistička je bila vjerska apostazija Gerasenaca u doba Isusovo, jer se preplašise za se i svoje svinje. Ona apostazija izgleda vrlo niska i odvratna. No ima jedna druga, koja se prikazuje plemenitijom, jer je tobože altruistička, nije egoistička. To je narodnosna apostazija. I ta je postojala u doba Isusovo, pa živi i danas.

1. Fašisti u Samariji.

Bilo je to u zadnjoj Isusovoj godini njegova javnoga rada. Pred zadnju svetkovinu Sjenica uputi se Krist iz Galileje u Judeju, u Jeruzalem. To je bilo g. 782. iza kako je sagrađen Rim. O tom putu sv. Luka opširnije pripovijeda: »Kad se navršise dani, da uzide na nebo, on čvrsto namjeri, da ide u Jeruzalem. I posla glasnike pred sobom, i oni otišavši udoše u selo Samaritansko, da mu pripreme. I ne primiše ga, jer je namjerio, da ide u Jeruzalem. Kad vidješe učenici njegovi Jakov i Ivan, rekoše: Gospodine! hoćeš li da kažemo, te ogranj siđe s neba i njih da uništi? A on okrenuvši se zaprijeti im govoreći: Ne znate, čijeg ste duha. Sin čovječji nije došao da pogubi duše, nego da ih spase. I otiđoše u drugo selo«. (Lk. 9, 51).

Kod Iv. 4, 1—42. čitamo, da su Samaritanci lijepo primili Isusa, kad je k njima došao i razgovarao se sa Samaritankom na zdencu Jakovljevu. To su bili Siharci, željni istine. Nijesu takovi bili ovi u selu, o kome piše sv. Luka. Uzalud je k ovima Krist poslao i svoje glasnike pred sobom. Ti ga seljaci Samaritanski jednostavno ne primiše. Zašto? Jer su bili ponosni nacionalci a ponos je njihov odbio dolazak Krista Boga. Skrajni su to nacionaliste, skrajni fašiste, koji se hvataju u koštac čak i s Bogom za volju svojih nacionalističkih težnja. Kakve su to težnje bile? opravdane ili odvratne?

Samarija leži posred Palestine između 30 stupnja i 32 min. sjeverne širine i 35 st. i 30 min. istočne dužine. Na tom tlu ostadoše mnogi Židovi u doba babilonskog sužanjstva, pa se izmiješao s poganima, koje tamo naseliše Babilonski vladari. Malo iza narodnog povratka iz sužanjstva podigoše g. 538. pr. Kr. Zorobabel i Josue žrtvenik i slijedeće godine svečano položise temeljni kamen za popravak hrama. Tada će i Samaričani, da pomognu pri podizanju i zidanju, ali ih Židovi odbiše kao nedostojne. To je Samaričane ljuto upeklo, pa ishodiše u Ciru, da je Židovima zabranio daljnji rad na hramu. Tako je ostalo do Darija I. (Esdra 4, 5. 24). U drugoj godini Darijeva vladanja (515) radnja opet započe. Proroci Agej i Zaharija potakoše Josuu i on poče opet da gradi hram, jer mu je Darij g. 520. izričito to dozvolio (Esdra 6, 7). Samaričani su opet porađili kod namjesnika i na dvoru perzijskog kralja, premda bez uspjeha, jer su Židovi ipak obnovljeni hram posvetili g. 515. Perzijski namjesnik Sanaballat sagradi Samaričanima posebni hram u Samariji na brdu Garizim i to g. 330. pr. Kr., jer su Židovi suspendirali od svećeničke službe Manasses (brata velikog svećenika Jaddusa), koji se oženio s kćerju tog namjesnika. Manasses je tako bio prvi veliki svećenik na Garizimu (Cfr. Dr. E. Kalt, Bibl. Archäologie 114). Hirkan I. razorio je ovaj hram g. 128. Samaričani su ipak i mjesto ruševina smatrali svetim, pa je žena Samaritanka upitala Isusa: »Gospodine! Vidim, da si prorok. Oci se naši klanjali na ovoj gori, a vi (Židovi) kažete, da je u Jeruzalemu mjesto, gdje se treba klanjati« (Iv. 4, 19—20).

To je pozadina, prošlost, koja pokazuje Samarićane u njihovoj sadašnjosti. Oni su separatiste, pravi fašiste, koji brane svoju baštinjenu mržnju na sve što nije samaritansko: izvan Samarije nema kreposti, ni ljudi, ni svetosti, ništa — dobra. Njihova je bojna parola »Samarija nada sve!«

Uzalud je Krist u Samariju poslao svoje glasnike pred sobom. Duga, povjesna mržnja slijepa je prema susretljivosti i blagosti. No ne će li ih dozvati pameti glas o uzvišenoj Isusovoj nauci i brojnim čudesima? Možda je to Samarićanima kao i putenom Irudu ipak imponovalo te bi valjda bili u sebi zatomili staru baštinu primivši Krista kao i oni u Sihar. No kad su im glasnici ili sam Krist rekli, da je Učitelj tu tek na prolazu pa ide k Židovima na svetkovinu sjenica u Jeruzalem, onda mora da su zaboravili na sve obzire, na sve počitanje pred novim prorokom. Kako u važnim časovima odlučuju vikači, mora da su i tu ustali »na noge junačke« smioniji i srditiji te povikali: »Ne ćeš ovdje propovijedati. Ti ideš u Jeruzalem, ti si — Kriste, neprijatelj našeg naroda. Van iz sela našeg!« I masa se dade zavesti. Bit će i ona onda počela vikati, trčati, na navalu zvati i druge ljude, pa je napokon tako »uzdrman bio javni poredak«. A za volju »javnog mira« vazda mora Krist — napolje. Tako barem sude fašiste. Sve je to kratko označio evangelista: »I ne primiše ga, jer je namjerio da ide u Jeruzalem« (Lk. 9, 53).

2. Krist u Českoj.

Ljubav prema domovini sveta je i korisna. Eno i Krist plače nad svojom domaćom, jer će je neprijatelj satrti. A sv. Pavao povodeći se za Kristom veli: »Istinu govorim, ne lažem, jer mi svjedoči savjest moja u Duhu Svetom: Da mi je vrlo žao i srce me boli bez prestanka, jer bih želio, da ja sam budem odlučen od Krista za braću svoju, rođake moje po tijelu. Ta oni su Izraelci« (9, 1—4). No što čovjek ne će zlorabiti! I najsvetije u njegovim rukama zastrani. U krstom neoplemenjenom i u Kristu svladanom čovjeku krije se više nego li poluživotinja. O tom životinjskom dijelu primjećuje apostol: »Tjelesni (životinjski) čovjek ne razumije što je od Duha Božjega, jer mu je ludost i ne može da razumije; jer treba da se duhovno prosuđuje« (I Kor. 2, 14). Životinjski čovjek zlorabi i iskrivljuje ljubav k domovini. Ogleđajmo to na jednom primjeru, na mladoj republici u — Českoj.

U Českoj je framesunska loža postigla veliki upliv. Poznato je, kako loža zabacuje, progoni Krista. Loža hoće, da sada živi »životinjski čovjek« bez vjerskih spona i obzira. Samarićani su bili polupogani; ložini su sljedbenici potpuni bezbošci, jer ne vjeruju ni u osobnog Boga ni dušu kao posebnu i neumrlu supstanciju. Eto tako se i česka loža predala u ruke Danteove nemani, da je nosi kroz »prazninu« i u »niže« dijelove samog pakla, kako pjesnik opisuje lijet Gerijona, te nemani:

On ploveći tiho, tiho gmiže;
 Kôla, slazi, nit bi se sjetio,
 Da mi ozdol lice zrak ne liže (ib. 115—118).

Drukčije loža i ne može da nastupa. Ta negacija svega nadnaravnog slična je i sama nemani, koju je ocrtao Virgil:

Mati je zemlja nju porodila, govore, zadnju,
 Sestru Enkelada, Keja, na bogove srdec se ljuto,
 S hitrima nogama nju i s krilima porodi brzim,
 Nakazu golemu, strašnu. Koliko je pera na njojzi,
 Toliko pod njima ima i očiju, čudo je pravo,
 Toliko ušiju diže i s toliko klopce usta,
 Toliko jezika ima. Po mraku noćnome leti
 Baš po sredini neba i zemlje šusteći, san joj
 Očiju ne sklapa slatki; a ob dan il' straži na vrhu
 Krovom il' visokim tornjem i velike gradove straši.
 (Enejida IV, 178—187).

To je noćna neman, Gerijon tame. I tama ne trpi svjetlosti. A što je Krist? On sam o sebi kaže: »Ja sam kao svjetlo došao na svijet, da nijedan, koji vjeruje u mene, ne ostane u tmini« (Iv. 12, 46). Tu su dva kontrasta. Tama ne trpi svjetlosti, ili kako veli Krist: »Svaki, koji čini zlo, mrzi na svjetlo i ne ide k svjetlu, da se ne dokažu njegova djela« (Iv. 3, 20). Eto zašto loža tjera Krista iz Česke, i to pod krimkom i u ime — českoj nacijonalizma. Sjeme Samarićanâ još nije propalo; Samarićani žive i u — Českoj. Tu se šepire Samaritanski prvaci u framasonskoj loži.

Stari su Samaritanci bili realiste, ne utopiste. Oni nijesu prigovarali samo ili mrmljali. Ne; oni su tvorno nastupili protiv Krista i zapriječili mu ulaz u svoje selo. I česki su Samaritanci Masarykovi realiste: oni nastupaju protiv konkretnog Krista na zemlji, na katoličku Crkvu. Netom je svršio svjetski rat, navalise ti realiste na katoličku Crkvu poput lavova, da je raskomadaju i ubiju ili barem oslabe. Oko 200 svećenika, koji ne drže celibata, i oko pola milijuna slabijih katolika oteše ti ložini agenti. Loža je pustila u miru i protestante, i česku braću, i pravoslavne, i kvekere i adventiste; sve i svakoga. I od onda još ne prestaje ložina borba i bijes. »Mladi lavovi riču za plijenom« (ps. 103, 21).

Česka je loža iznijela u zadnje doba novu parolu protiv katoličke Crkve: H u s. Za nj hoće da oduševi slabije katolike, i još koji dio da ocijepi od Crkve.

Tko je Hus? **Valja razlikovati povjesnog Husa od ložinog Husa.**

Prema povjesničarima Losertu (Hus und Wiclif), Palckyu (Geschichte Böhmens III. i Documenta Mag. Joh. Hus), Helfertu (Hus und Hieronimus) i dr. danas je jasno, da je Hus slijepo kopirao

Wiclifa. Izvorna je samo njegova jaka mržnja na papu i katoličku Crkvu, kako to susrećemo i kod Lutera. Kako je on ipak dopro do tolikog upliva u svoje doba između Čehâ? Tada je postojao tiješni odnošaj Čehâ s Engleskom. Rikard naime vjenčao je bio Anu, kćer češkog kralja, pa su ova dva dvora vodili jednaku crkvenu politiku. (Pastor, Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance bis zur Wahl Pius II, 126). I češki su sveučilištarci išli na engleska sveučilišta, a engleski na češka. Hus je bio kao i Wiclif radikalac u zlu smislu. Pogodovaše mu zapadni crkveni raskol kao i loše prilike u Českoj. Posljedica je bila njegova rada: unio je u žile češkog naroda mržnju i načela anarhije uz »tuđinsku herezu«. On je prvi i najveći neprijatelj češkog naroda, jer je on uzrok 30. godišnjeg rata, te narodne nejedinstvenosti. On je najprije pobunio narod protiv Nijemaca kao stranaca, zatim svjetovnjake protiv klera, podanike protiv vladara, napokon katolike protiv Crkve. Slijepa je mržnja jedina sila, koja njime pokreće. Češka odslije iza Husa nema mira. Husitizam i sada kida jakost i snagu češkoga naroda, ne da mu mira ni da se razvija u miru i blagostanju. Pravi bi Česi morali radije šutjeti o Husu, nego li ga slaviti.

Ipak dio čeških pisaca uznosi Husa kao narodnog junaka, heroja. Zašto? Loža hoće silom, da iz Husa napravi protutežu Krista i katoličkoj Crkvi. Iznosi njegov revolucionarni duh protiv Nijemaca, u zvijezde kuje njegove tobože književne zasluge (a te su u sebi vrlo mršave), do nebesa diže njegovu ljubav prema češkoj grudi itd.

Tu su dva Husa. Tu je Hus kao Janus s dva lica. Koji je pravi? Povjesni Hus. Nadoći će vrijeme, kada će Česi zapustiti ložinog Husa. To su eno i Talijani učinili s ložinim Savanarolom. Doći će doba, kada će i Česi plemenitije kazati s pjesnikom: »Pohvatajte nam male lisice, što kvare vinograde, jer naš vinograd cvate«. (Pj. nad pj. 2, 15). Na to će ih navesti i misao o kazni.

3. Kazne narodnog otpada od Krista.

Samaritanci ne primiše Krista, hoteći dati oduška svom nacionalizmu, svojoj mržnji protiv Židova iz Judeje i Jerusalima. I češka loža hoće da otjera iz Češke Krista i katoličku Crkvu, jer da nijesu prijatelji češkog, zapravo Husova duha. Loža je navela na početku revolucije u g. 1918., da su radnici rušili kípove sv. Ivana Nepomuka i stupove bl. Djevice, sve u ime i u interesu tobože češkog čistog rodoljublja. Bog je ustrpljiv, jer je vječan; njegovi mlinci lagano, ali sigurno melju. Teško onome narodu, koji upadne u njegov mlinski kamen. Tu se brzo obistinjuje Salamunova riječ: »Pravednost diže narod, ali grijeh čini narode nevoljnima«. (Prov. 14, 34) i na drugom mjestu: »U čemu ko sagriješ, u tome će bit i kažnjen« (Mudr. 11, 17). To se dogodilo Samaritanima i Česima. Prvi su iščezli iz povijesti. Drugi su brzo osjetili na svojoj koži po-

sljedice Husova djela. Hus je uveo vjersku borbu, koja je urodila 30. godišnjim ratom. Sveučilište česko, koje se takmilo s pariškim i imalo silni upliv na svu Evropu, poradi Husove borbe silno pade i Češka poče padati i u svojoj kulturi. Započeo je boj s katoličkom Crkvom, da tako pripravi zemljište vrlo plodno njemačkom protestantizmu i tako ocijepi dio naroda od katoličke veze i zajednice narodâ. Da je Hus u svoje doba jaše uspio, danas bi cvao u Českoj boljševizam. Ta tko bi mu se danas suprostavio? Zar sekte, koje jedva životare i ne daju znaka nutarnje religijoznosti, nego samo mržnje na katolicizam? Za Husa je ostalo vjerno katoličkoj Crkvi preko 85%, a tako je i danas do 82% katoličkog živilja. Loža se boji boljševizma (jer su u njoj gospoda, na koju bi ovaj prvi navalio svojom osvetom) i ipak kao i Hus tura narod pomoću nacionalne mržnje u neman demokratskog komunizma; hoće da česki narod predade u šape Danteova Gerijona.

Česka loža hoće da još jače pocijepa česki narod u vjerskom pogledu, da raskomada narodnu energiju i česki duh. Hoće li u tome uspjeti? Sumnjamo. Nijesu uspjeti ni Samaritanci, da Krista ne bude, da se kršćanstvo ne raširi i po njihovim krajevima. Ta o njihovoj domovini pišu Djela apostolska: »A kad su čuli apostoli, koji bijahu u Jerusalmu, da je Samarija primila riječ Božju, poslaše k njima Petra i Ivana« (8, 14). I u Českoj postoje jake vjerske, socijalne, kulturne, gospodarstvene i političke organizacije i te ne će sva loža moći da preгази. I ložini ortaci brzo će se uvjeriti kao i Hus, da je teško s Kristom živim, s katoličkom Crkvom boj biti. I oni će morati reći poput onog starješine u Ivanovu Otkrivenju: »Evo je pobijedio lav, koji je iz plemena Judina, korijen Davidov«.

Framasunska loža u SHS klipše za onom u Českoj. Kako je nekoć Hus naivno prepisivao Wiclifa, tako i loža u SHS oponaša napadaje česke lože na katoličke škole, u pitanju agrarne reforme hoće da oslabi katoličku Crkvu, deklamira o rastavi Crkve i države, prve političare hoće čak i tamnicom da privede k sebi. Izgleda, da su u SHS ovce, u Českoj ovan zvonar. Jugoslavenska je loža regbi filijala, dependenca česke lože. Eto stoga joj i napisasmo ove retke u njezin — a l b u m.